

UDHËZIM
Nr.16, datë 16.2. 2009

PËR PARANDALIMIN E PASTRIMIT TË PARAVE DHE PËR TË LUFTUAR
FINANCIMIN E TERRORIZMIT NË SISTEMIN E TATIM-TAKSAVE

Mbështetur në pikën 4 të nenit 102 dhe nenit 118 të Kushtetutës, si dhe nenit 28 pika 3 germa (c) të ligjit nr. 9917, datë 19.5.2008 "Për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit", Ministri i Financave

UDHËZON:

Neni 1
Qëllimi

Qëllim i këtij udhëzimi është rregullimi në mënyrë të hollësishme i mënyrave dhe procedurave për raportimin nga organet tatimore, si dhe shkëmbimit të informacionit midis Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe Drejtorisë së Përgjithshme të Parandalimit të Pastrimit të Parave, në cilësinë e autoritetit përgjegjës.

Neni 2
Përkufizime

Për qëllime të këtij udhëzimi, termat e mëposhtëm do të kenë këto kuptime:

1. Pastrim parash - qarkullimi dhe riciklimi i parave, të cilat burojnë nga vepra penale sikurse dhe ndryshimi, transmetimi, transformimi dhe tjetërsimi i produkteve dhe i pasurive që burojnë nga vepra penale, që synojnë fshehjen e burimit të paligjshëm të origjinës, sipas kuptimit të dhënë në nenin 287 të Kodit Penal të Republikës së Shqipërisë.

2. Financim i terrorizmit - ka të njëjtin kuptim si në nenet 230/a deri në 230/d të Kodit Penal.

3. Transaksione të dyshimta - çdo transaksion (pavarësisht sasisë), që nga natyra ose karakteri është i pazakonshëm për aktivitetin e personit, ose që për ndonjë arsye tjetër ngre dyshime për pastrim parash ose financim të terrorizmit.

4. Tatimpagues – në kuptim të këtij udhëzimi, është "Klienti" i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve. Ai është një person fizik (biznes ose jo), person juridik ose përfaqësues ligjor, rezident ose jo në Shqipëri, i huaj ose shqiptar, privat ose publik, të cilit i kërkohet të paguajë tatime, të mbajë informacion ose të japë informacion për Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve.

5. Raport i aktivitetit të dyshimtë (RAD) - është formulari në aneksin II që plotësohet për çdo dyshim, sipas instruksioneve bashkëlidhur në aneks, pjesë e këtij udhëzimi. RAD i dërgohet autoritetit përgjegjës. Treguesit e aktiviteve të dyshimta për autoritetet doganore janë përmbledhur në shtojcën I, bashkëlidhur dhe pjesë të këtij udhëzimi.

5. Autoritet përgjegjës – sipas përkufizimit të dhënë në ligjin nr. 9917, datë 19.5.2008 është Drejtoria e Përgjithshme e Parandalimit të Pastrimit të Parave, e cila i raporton drejtpërdrejt Ministrin të Financave dhe shërben si Njësi e Inteligjencës Financiare të Shqipërisë.

6. Para fizike - për qëllime të këtij udhëzimi, janë monedhat (kartëmonedhat dhe monedhat metalike, kombëtare dhe të huaja) në qarkullim.

7. Të ardhura të paligjshme - janë “Produkte të veprës penale” sipas kuptimit të nenit 36 pika 1 shkronja “b” të Kodit Penal.

Neni 3

Identifikimi i "tatimpaguesve"

1. Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve do të mbajë informacionin e mëposhtëm lidhur me tatimpaguesit:

a) për personat fizikë: emrin, atësinë, mbiemrin, datëlindjen, vendlindjen, vendbanimin e përkohshëm dhe të përhershëm, punësimin, llojin dhe numrin e dokumentit të identifikimit, autoritetin që e ka lëshuar, si dhe të gjitha ndryshimet e bëra në çastin e kryerjes së veprimit financiar;

b) për personat fizikë që zhvillojnë veprimtari fitimprurëse: emrin, mbiemrin, datën e vendimit të regjistrimit në Qendrën Kombëtare të Regjistrimit, NIPT-in, adresën dhe të gjitha ndryshimet e bëra në çastin e kryerjes së veprimit tatimor;

c) për personat juridikë privatë që zhvillojnë veprimtari fitimprurëse: emrin, datën e vendimit të regjistrimit në Qendrën Kombëtare të Regjistrimit, NIPT-in, adresën dhe të gjitha ndryshimet e bëra në çastin e kryerjes së veprimit tatimor;

ç) për personat juridikë privatë që nuk zhvillojnë veprimtari fitimprurëse: emrin, numrin dhe datën e vendimit të gjykatës për regjistrimin si person juridik, statutin dhe aktin e themelimit, numrin dhe datën e lejes së ushtrimit të veprimtarisë nga organet tatimore, selinë e përhershme dhe natyrën e veprimtarisë;

d) për përfaqësuesit ligjorë të klientit: emrin, mbiemrin, datëlindjen, vendlindjen, vendbanimin e përkohshëm dhe të përhershëm, llojin dhe numrin e dokumentit të identifikimit, autoritetin që e ka lëshuar dhe kopjen e aktit të përfaqësimit;

e) për subjektet e TVSH-së, sipas ligjit nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”, si dhe sipas të dhënave të regjistrit tregtar që dërgon QKR-ja.

2. Organet tatimore pranojnë nga klienti, për të marrë të dhëna për të, sipas përcaktimeve të këtij neni, vetëm dokumente origjinale ose fotokopje të noterizuara. Për qëllime të këtij udhëzimi, organet tatimore mbajnë në dosjen e klientit kopje të vulosura me vulën e tyre, të dokumenteve të paraqitura nga klienti në formën e mësipërme, brenda afatit të vlefshmërisë së tyre.

3. Organet tatimore, kur e gjykojnë të nevojshme, duhet të kërkojnë paraqitjen nga klienti të dokumenteve të tjera identifikuese për verifikimin e të dhënave të paraqitura prej këtij të fundit.

Neni 4

Masat parandaluese të ndërmarra nga organet tatimore

1. Organet tatimore zbatojnë kërkesat e nenit 11 të ligjit nr. 9917, datë 19.05.2008 “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit”.

2. Organet tatimore duhet të krijojnë një sistem të centralizuar përgjegjës për grumbullimin dhe analizimin e të dhënave. Për këtë qëllim, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve

do të krijojë një njësi qendrore që do të jetë përgjegjëse për identifikimin dhe mbledhjen e transaksioneve të dyshimta. Drejtori i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve cakton brenda strukturës, një person me pozitë drejtuese për drejtimin e njësisë.

3. Njësia qendrore ka këto kompetenca dhe funksione:

- a) cakton një person në zyrën qendrore dhe në çdo drejtori rajonale tatimore, që të shërbejë si person kontakti për autoritetin përgjegjës;
- b) organizon procesin e monitorimit dhe siguron kryerjen e detyrave të përcaktuara nga ligji për parandalimin e pastrimit të parave dhe luftës kundër financimit të terrorizmit;
- c) analizon çdo transaksion që është identifikuar si i dyshimtë dhe përcakton nëse ai/ajo beson se është i dyshimtë sipas ligjit dhe këtij udhëzimi;
- d) nëse informacioni është përcaktuar si i dyshimtë, kreu i njësisë do t'ia nisë informacionin autoritetit përgjegjës pas autorizimit të dhënë nga drejtori i përgjithshëm apo personi i ngarkuar prej tij;
- e) konsultohet me punonjës të tjerë të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve për rrugët e identifikimit të transaksioneve të dyshimta;
- f) organizon trajnim special për Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve për të qenë të vetëdijshëm për ligjet dhe politikat që lidhen me pastrimin e parave dhe financimin e terrorizmit; të ketë shprehinë e nevojshme për të kontrolluar transaksionet për të zbuluar pastrimin e parave dhe financimin e terrorizmit; të jetë e vetëdijshme për kërkesat për raportim dhe mënyrën e përgatitjes së një raporti; të jetë e vetëdijshme për vigjilencën e zgjeruar ndaj klientit, si dhe kategoritë me risk të klientëve;
- g) përgatit raport me shkrim të paktën një herë në vit për procesin e monitorimit (duke përfshirë numrin e raporteve të dyshimta të identifikuara) dhe ia dorëzon atë Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve;
- h) monitoron tatimpaguesit dhe transaksionet e referuara tek autoriteti përgjegjës dhe ia komunikon atë dy herë në vit, përmes Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve, autoritetit përgjegjës.

4. Drejtuesit/punonjësve të njësisë qendrore duhet t'u jepet autoritet për marrjen e çdo informacioni të nevojshëm për përmbushjen e funksioneve të tyre. Ata janë të detyruar të ruajnë konfidencialitetin e të dhënave të siguruara nga aktiviteti i tyre.

5. Drejtuesi i njësisë qendrore do të raportojë vetëm te Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve.

6. Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve ngarkon kontrollin e brendshëm për kontrollin e përputhshmërinë e veprimtarisë së njësisë qendrore me detyrimet e këtij udhëzimi.

7. Drejtori i Përgjithshëm i Tatimeve nxjerr rregullore mbi mënyrën e organizimit dhe funksionimit të njësisë qendrore, si dhe format e bashkëpunimit të kësaj njësie me strukturat e tjera të administratës tatimore, në zbatim të ligjit nr. 9917, datë 19.05.2008.

Neni 5

Raportimi i aktivitetit të dyshimtë

1. Organet tatimore i raportojnë autoritetit përgjegjës menjëherë dhe në çdo rast, jo më vonë se 72 orë pas regjistrimit të veprimit, për çdo dyshim, sinjalizim, njoftim ose të dhënë, që ka të bëjë me pastrimin e parave dhe/ose financimin e terrorizmit.

2. Nëse zbulohet një transaksion i dyshimtë, atëherë duhet dërguar një raport tek autoriteti përgjegjës për aktivitetin e dyshimtë (sipas shtojcave në anekset II dhe III për

formularin dhe instruksionet bashkëlidhur, të cilat janë pjesë e këtij udhëzimi).

3. Bashkëngjitur këtij udhëzimi në shtojcën numër 1, janë pasqyruar modele të dyshimta të përdorura si standarde ndërkombëtare dhe kombëtare, orientuese për zbulimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

4. Punonjësve të organeve tatimore u ndalohet të informojnë klientin ose çdo person tjetër, në lidhje me procedurat e verifikimit të rasteve të dyshimta, si dhe për çdo raportim tek autoriteti përgjegjës.

Neni 6

Monitorimi i marrëdhënies së biznesit me klientët dhe vigjilenca e zgjeruar ndaj klientit

1. Organet tatimore duhet të kryejnë monitorime të vazhdueshme të aktiviteteve të subjekteve dhe deklarimeve të tyre, për t'u siguruar se ato janë në përputhje me njohuritë e subjektit për klientin, objektin e veprimtarisë dhe kategorizimin e tij, sipas shkallës së rrezikut që paraqet.

2. Organet tatimore duhet të rifreskojnë të dhënat për klientin në mënyrë të vazhdueshme, në përputhje me pikën 1 të këtij neni, si dhe menjëherë, kur kanë arsye për të dyshuar se kushtet dhe gjendja faktike e klientit kanë ndryshuar.

3. Për zvogëlimin e rrezikut të pastrimit të parave, krahas kategorive të përcaktuara në nenet 8 dhe 9 të ligji nr. 9917, organet tatimore përcaktojnë kategori të tjera klientësh dhe transaksionesh, ndaj të cilave zbatohen masat e vigjilencës së zgjeruar.

Neni 7

Shkëmbimi i informacionit

1. Informacioni i shkëmbyer ndërmjet të dy institucioneve kryhet mbi bazat e konfidencialitetit reciprok.

2. Organet tatimore duhet t'i kthejnë përgjigje kërkesave të autoritetit përgjegjës brenda dhe jo më vonë se 15 ditëve nga marrja e kërkesës për informacion.

3. Në rastet urgjente, kur ka arsye të bazuar për pastrim parash ose financim terrorizmi, dhe besohet se ka nevojë urgjente për informacion nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, personi i kontaktit të autoritetit përgjegjës i bën një kërkesë verbale personit të kontaktit në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve. Kërkesa të tilla duhet të dokumentohen brenda tri ditëve me anë të një letre me shkrim drejtuar Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve. Informacioni i kërkuar verbalisht do t'i vihet në dispozicion autoritetit përgjegjës nga organet tatimore brenda 48 orëve.

4. Kur autoriteti përgjegjës ka bllokuar ose përgatitet të bllokojë një transaksion për 72 orë dhe kërkon informacion nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, ky informacion duhet t'i vihet në dispozicion brenda 48 orësh. Kjo kërkesë mund të bëhet me shkrim ose me gojë. Çdo kërkesë me gojë do të dokumentohet me shkrim brenda tri ditë pune.

5. Autoriteti përgjegjës duhet të kthejë përgjigje për kërkesat nga ana e organeve tatimore jo më vonë se 15 ditë nga marrja e kërkesës për informacion. Në raste urgjente kërkesa bëhet verbalisht nga personat përgjegjës dhe dokumentohet me shkrim brenda tre ditëve.

6. Nëse për arsye objektive kërkohet shtyrje afati në kthimin e përgjigjeve kjo mund të kërkohet verbalisht nga personat e kontaktit duke argumentuar edhe arsyet, si dhe dokumentohet me

shkresë. Në raste mosmarrëveshjes, atëherë çështja zgjidhet ndërmjet Drejtorit të Përgjithshëm të Tatimeve dhe autoritetit përgjegjës dhe me pas nga Ministri i Financave.

7. Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, në zbatim të nenit 22 të ligjit nr. 9917, datë 19.5.2008, i ofron akses në bazën e të dhënave, autoritetit përgjegjës (DPPPP). Mënyra dhe specifikimet teknike, detajohen nga specialistë të fushës dhe aprovohen nga titullarët e institucioneve. Ky akses duhet të jetë i aplikueshëm brenda dy muajve nga hyrja në fuqi e këtij udhëzimi.

Neni 8

Përgjegjësitë e punonjësit

1. Punonjësit e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve do të ruajnë konfidencialitetin e të gjitha dokumenteve, të dhënave dhe të informacionit të marrë dhe dhënë autoritetit përgjegjës; çdo nxjerrje e paautorizuar e këtij informacioni e bën punonjësin subjekt të përgjegjësisë penale dhe administrative.

2. Punonjësit e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve që i japin informacion konfidencial autoritetit përgjegjës, sipas kërkesave ligjore, janë të përjashtuar nga përgjegjësia penale ose administrative.

3. Punonjësit e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve, për raste të shkeljeve dhe moszbatimit të ligjit dhe të këtij udhëzimi, kur ato nuk përbëjnë veprë penale, kanë përgjegjësi administrative dhe ndëshkohen me gjobë nga autoriteti përgjegjës, sipas parashikimeve të nenit 27 të ligji nr. 9917, datë 19.05.2008.

Neni 9

Data e hyrjes në fuqi

Ky udhëzim hyn në fuqi, pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I FINANCAVE
Ridvan Bode

SHTOJCA I

MODELE TË DYSHIMTA TË PËRDORURA SI STANDARDE NDËRKOMBËTARE/KOMBËTARE ORIENTUESE PËR ZBULIMIN E PASTRIMIT TË PARAVE DHE TË FINANCIMIT TË TERRORIZMIT

LISTA E INDIKATOREVE TË AKTIVITETIT TË DYSHIMTË

Lista e mëposhtme jep shembuj të përgjithshëm të llojit të aktivitetit të taksapaguesit, i cili

duhet kontrolluar nga inspektori i tatimeve gjatë inspektimit të taksapaguesit:

- Taksapaguesi drejton një organizatë bamirësie, humanitare, edukative etj., që duket e dyshimtë. Kjo në përputhje dhe me vigjilencën e zgjeruar ndaj këtyre subjekteve.

- Taksapaguesi drejton biznesin e tij/saj (p.sh. zyrë shkëmbimi valutor) pa pasur një numër

identifikimi të taksapaguesit (NIPT).

- Taksapaguesi heziton ose kundërshton që të japë informacion, lidhur me aktivitetin e biznesit të tij ose jep dokumente të pazakonshme, ose të dyshimta për të identifikuar biznesin e tij/saj.
- Qëllimi i transaksionit të taksapaguesit është i pakuptimtë në pikëpamje të biznesit ose nuk përputhet me biznesin/strategjinë e deklaruar të tij.
- Pasuria neto e taksapaguesit nuk përputhet me fondet.
- Informacioni i dhënë nga taksapaguesi lidhur me burimin e fondeve është i rremë, çorientues ose krejtësisht i gabuar.
- Kur i kërkohet, taksapaguesi refuzon të identifikojë ose nuk arrin të tregojë burimet e ligjshme të fondeve dhe pasurive të tjera të tij/saj.
- Taksapaguesi (ose personi i njohur publikisht si bashkëpunëtor i tij) ka një histori të diskutueshme ose ka qenë objekt i medias për vepra të mundshme penale, civile apo rregullatore.
- Përdorimi i "personave juridikë" të shumtë, me qëllimin e vetëm marrjen dhe disbursimin e fondeve.
- Zhvillimi i aktivitetit pa ndonjë qëllim të qartë biznesi në vende ose territore të identifikuara nga autoriteti përgjegjës si vende jo bashkëpunuese.
- Taksapaguesi është nga ose ka filiale në një vend ose territor të identifikuar si jo bashkëpunues nga FATF.
- Taksapaguesi shfaqet si agjent i një personi të padeklaruar dhe refuzon ose shmanget pa pasur arsye të ligjshme biznesi që të japë informacion lidhur me personin ose njësinë që përfaqëson.
- Taksapaguesi ka vështirësi për të përshkruar natyrën e biznesit të tij ose i mungojnë njohuritë e përgjithshme të industrisë së tij.
- Taksapaguesi hap dhe mban disa regjistra kontabiliteti.
- Taksapaguesi paraqet fatura të rreme në Drejtorinë e Tatim- Taksave.
 - Taksapaguesi, përmes personave të emëruar, përdor transaksione fasade (transaksione të cilat nuk kanë përmbajtje ekonomike).
 - Taksapaguesi kryen transaksione të shpeshta në *cash*, pavarësisht nga penalitetet.
 - Llogaria e taksapaguesit tregon transaksione të shumta në valutë ose instrumente monetare, të cilat kur mblidhen arrijnë shuma të konsiderueshme.
 - Blerja dhe shitja e letrave me vlerë pa qëllim dallueshëm, në rrethana që duken të pazakonshme dhe të palidhura me diversifikimin e investimit ose të rrezikut.
 - Transaksionet që nuk i përmbahen praktikës normale në treg (p.sh. madhësisë së tregut, shpeshtësisë, çmimeve, mbylljes së parakohshme të prodhimeve me humbje), veçanërisht kur përfshihen para në dorë ose çeqe të rimbursueshme për palë të treta.
 - Paguesa hyrëse të bëra nga çeqe të palëve të treta ose të firmosura nga disa palë.
 - Taksapaguesi i përfshirë në transaksione që nuk kanë kuptim biznesi ose strategji të dukshme investimi, ose janë në mospërputhje me strategjinë e deklaruar të biznesit të taksapaguesit.
 - Aktivitetet ose transaksionet e taksapaguesit janë tepër komplekse.
 - Taksapaguesi përzien "pasuritë e biznesit" me ato personale.
 - Llogaria e taksapaguesit ka transferta telegrafike që nuk kanë qëllim të dukshëm biznesi prej ose për të një vend i identifikuar si rrezik për pastrim parash, parajsa të sekretit bankar, vende dhe banka offshore apo vend i lidhur me aktivitet terrorist (d.m.th. vende nën sanksione,

vende jobashkëpunuese, kombe simpatizante).

- Taksapaguesi bën një depozitim fondesh me qëllim blerjen e një investimi afatgjatë të ndjekur, menjëherë pas kësaj, nga kërkesa për likuidim të pozicionit dhe transferim të të ardhurave jashtë llogarisë.

- Taksapaguesi kërkoj që transaksioni të përpunohej në mënyrë të tillë që t'i shmangej kërkesave normale për dokumentim nga ana e firmës.

- Taksapaguesi, pa arsye bindëse ose me shenja të pazakonshme, është përfshirë në transaksione që përfshijnë lloje të caktuara letrash me vlerë, si tituj ndaj mbartësit që, megjithëse janë të ligjshme, janë përdorur në skemat mashtruese dhe aktivitet pastrimi parash. (Transaksione të tilla mund të kërkojnë procedura verifikimi për të vërtetuar ligjshmërinë e aktivitetit të taksapaguesit.).

- Llogaria e taksapaguesit tregon një nivel pashpjegueshmërisht të lartë të aktivitetit të llogarisë me nivele shume të transaksioneve të letrave me vlerë.

- Llogaria e taksapaguesit ka hyrje fondesh ose pasurish të tjera që i kalojnë kufijtë e njohur të të ardhurave ose burimeve të taksapaguesit.

- Transaksione të kryera në favor të palëve të panjohura.

- Transferta të qarkulluara përmes bankave të shumta vendase ose të huaja.

- Mbajtja dhe përdorimi i shumë llogarive bankare të panevojshme.

- Rivlerësimi i aseteve të shoqërisë në vlera jashtë atyre të tregut.

- Deklarimi i fitimeve tepër të larta të cilat nuk janë të zakonshme për llojin dhe fushën në të cilën zhvillohet ky aktivitet tregtar.

- Financimi i shoqërive në vlera të larta i ortakëve të cilat nuk janë të justifikuar qartësisht nga burime të ligjshme apo të rrjedhin nga fitimet e aktivitetit tregtar.

ANEKSI II

FORMULARI I RAPORTIMIT TE AKTIVITETIT TE DYSHIMTE
NGA AUTORITETET TATIMORE

PJESA I. SUBJEKTET E PERFSHIRA NE TRANSAKSION

☐	Indivi	☐	Person Fiz	☐	Person Juridik	☐	Përfaqesues Ligjor
Emri _____		Atesia _____		Mbiemri _____			
Emri i Shoqërisë _____				Selia: _____			
Lloji i dokumentit: _____			Numri i Dokumentit të Identifikimit: _____				
Datëlindja (Individ): _____			NIPT _____				
Lloji i aktivitetit: _____			Adresa:				

PJESA II. INFORMACION MBI AKTIVITETIN E DYSHIMTE

Data e kryerjes se Aktivitetit të Dyshimte ____/____/____
Shuma e përfshire ne Aktivitetin e Dyshimtë _____ Monedha _____
Pershkrimi i rastit te Aktivitetit te Dyshimtë: _____

**PJESA III. INFORMACION MBI AUTORITETIN TATIMOR QË PLOTËSON
FORMULARIN**

Emri _____ **Mbiemri** _____ **Pozicioni i punës** _____

Adresa: _____ **Nr. Telefoni:** _____